

PRAKTICKÉ ASPEKTY PROBLEMATIKY ŠKODLIVÉHO UŽÍVÁNÍ (ABÚZU) A ZÁVISLOSTÍ PŘI PRÁCI S KLIENTY

PODROBNÁ ANOTACE KURZU

Školení splňuje podmínky průběžného zdělávání dle zákona o úřednících ÚSC

Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí - A2024/0480-SP/PC/PP/VP

MÍSTO

Mlýnská 2353/12, 702 00 Ostrava - Moravská Ostrava

TERMÍN

9. října 2026, 9:00 – 15:30 (8 vyučovacích hodin)

LEKTOŘI

PaedDr. Mgr. Věra Facová, MUDr. PhDr. Miroslav Orel, Ph.D.

CENA

3.190,- Kč bez DPH (pro úředníky ÚSC a zaměstnance v sociálních službách osvobozeno od DPH, pro ostatní účastníky 3.860,- Kč vč. DPH)

CÍLE KURZU

Cílem tohoto kurzu je **seznámit se základními projevy a prognózou duševních poruch souvisejících s psychoaktivními látkami**. Účastníci by se po jeho absolvování měli **orientovat v projevech, prognóze, závažnosti a typech stavů jako je akutní intoxikace, škodlivé užívání (abúzus), závislost i odvykací stav**. Účastníci získají **základní poznatky a dovednosti pro práci s klienty s danými typy problémů** – budou zmíněny hlavní zásady při jednání v takových případech, včetně odhadu možných rizik a rozpoznání stavů vyžadujících urgentní řešení včetně přivolání rychlé záchranné služby (RZS).

Parciální část vzdělávací akce bude věnována **oblasti nadužívání a závislosti na moderních technologiích spojených s internetem, mobilními telefony, sociálními sítěmi, PC hrami** apod. Dotkneme se rovněž **oblasti závislých vztahů, kterými jsou ohroženy osoby se závislou poruchou osobnosti, výrazně submisivní či sugestibilní a ovlivnitelní**.

Nedílnou součástí semináře je diskuse. Budou zodpovězeny dotazy a nejasnosti týkající se dané problematiky.

Kurz je koncipován tak, aby byla složitá problematika předána srozumitelnou a názornou formou. Oba lektori mají zkušenost s problematikou duševních poruch z vlastní praxe, supervizi v různých organizacích a institucích i s vedením kurzů na toto téma u ne-lékařských profesí – tedy pracovníků úřadů, policie, sociální oblasti, psychologie, školství apod.

Účastníci kurzu mají rovněž možnost klást lektorům dotazy a podněty korigující obsah kurzu předem (max. 3 pracovní dny před konáním semináře) na kontaktní e-mail **skoleni@kolumbuspm.cz** (v předmětu uveďte název semináře a datum jeho konání).

POPIS ŠKOLENÍ

Při práci s druhými lidmi (v profesi úředníků, sociálních pracovníků, policistů, hasičů, pedagogů, psychologů apod.) se běžně setkáváme s různými typy klientů. Část z nich jsou přitom bezpochyby **lidé užívající psychoaktivní látky**. Pracovník pomáhající profesi se s nimi přitom může potkat v celé šíři – v rámci **akutní intoxikace, škodlivého užívání (abúzu), závislosti i odvykacího stavu**. Jednání s nimi je v mnoha ohledech specifické a klade zvýšené nároky na znalosti a dovednosti profesionála v pomáhající profesi.

Školení o základních aspektech problematiky související s psychoaktivními látkami (a nejen s nimi) vycházející z poznatků soudobé psychopatologie a psychologie by mělo být nedílnou součástí vzdělání všech pracovníků pomáhajících profesí. V mnoha případech **může být adekvátní přístup profesionála – ne-lékaře začátkem diagnostického a léčebného procesu**, který je v mnoha případech na místě. V jiných případech **zvládne profesionál díky znalostem problematiky i jednání s psychicky nemocným člověkem zcela adekvátně možnostem a limitům stavu**. Pracovník pomáhajících profesí by také měl mít elementární znalosti o akutních stavech, které vyžadují rychlý léčebný zásah – zde máme na mysli především **akutní intoxikaci a závažnější formy odvykacího stavu (zejména spojeného s delíriem)**. Podmínkou jejich rozlišení jsou však základní znalosti průběhu a symptomatologie duševních poruch v kontextu psychoaktivních látek.

Novodobým a častým fenoménem, se kterým se setkáváme zejména u mladších jedinců, se stává **nadužívání a závislost na technologiích, internetu, sociálních sítích, PC hrách** apod. Čas, prostor a energie, kterou tomuto někteří lidé věnují, vede nejednou k zanedbávání jiného, včetně vztahů a osobního rozvoje. Postoje odborné i laické veřejnosti k dané problematice jsou různé (stejně jako odhad prognózy a potenciálních rizik). Dopady na vývoj psychiky i mozku jako takového zejména u dětí a adolescentů nicméně nelze zpochybnit. I tomuto tématu se budeme parciálně věnovat v našem semináři.

Kontext závislosti se vedle toho objevuje i **v rámci patologických vztahů** – například u osob se závislou poruchou osobnosti, výrazně submisivních či sugestibilních, ovlivnitelných a využívaných až zneužívaných. S touto kategorií se při práci s lidmi setkáváme a i tato problematika bude v rámci semináře zmíněna.

Školení na uvedené téma je koncipováno jako návazné na témata psychiatrického minima, respektive z nich vychází a rozšiřuje je, přičemž se cíleně zaměřuje na jednu dílčí oblast poruch, se kterými se v praxi setkáváme.

BLOK 1) UVEDENÍ DO TÉMATU

- objasnění významu znalostí problematiky abúzu a závislosti pro pracovníky pomáhajících profesí
- bazální seznámení se systémem odborné péče u nás týkající se lidí potýkajících se problematikou psychoaktivních látek, včetně rámcového představení adiktologie – interdisciplinárního oboru
- hlavní úskalí a zásady komunikace a jednání s člověkem v závažné akutní intoxikaci, rozvinuté závislosti, odvykacím stavu

BLOK 2) HLAVNÍ PRINCIPY VZNIKU A ROZVOJE PORUCH SPOJENÝCH S PSYCHOAKTIVNÍMI LÁTKAMI (1/4 časové dotace)

- biologické koreláty vyhledávání slasti a příjemných prožitků vycházející ze znalosti neurofyzilogických korelátů mozkových funkcí, role dopaminového systému odměny v genezi a rozvoji závislosti
- vývojové hledisko v rámci bio-psycho-sociálně-spirituálního spektra a jeho vazba na vznik a rozvoj abúzu a závislosti v dětském věku a adolescenci
- vlivy vzorů, stimulů, prostředí a kontextu jako možný kořen vzniku abúzu a závislosti
- základní typy psychoaktivních látek a druhy závislostí, a její vývoj a prognóza
- kontext společnosti a doby – tolerance a limity v užívání psychoaktivních látek, legální a nelegální drogy

BLOK 3) ZÁKLADNÍ STAVY A KATEGORIE DUŠEVNÍCH PORUCH SPOJENÝCH S RŮZNĚ DLOUHÝM UŽÍVÁNÍM PSYCHOAKTIVNÍCH LÁTEK, HLAVNÍ ZÁSADY KOMUNIKACE A KOMPLEXNÍHO ŘEŠENÍ DANÉ KATEGORIE PORUCH

- základní vymezení problematiky spojené s psychoaktivními látkami v kontextu délky jejich užívání – akutní intoxikace, škodlivé užívání a závislost
- hlavní znaky abúzu, závislosti a odvykacího stavu v oblasti psychické, tělesné a vztahové a možnosti rychlé orientační diagnostiky v praxi
- zhodnocení prognózy a rizik eskalace stavu v praxi, stavy s nutností urgentního zásahu – závažné formy intoxikace, silné odvykací stavy (včetně stavů spojených s deliriem)
- základní aspekty léčby a prevence, vhodné a nevhodné léčebné strategie léčby závislosti v přehledu, úskalí a riziko recidivy

BLOK 4) A PROBLEMATIKA ZÁVISLÝCH VZTAHŮ A OTÁZKY NADUŽÍVÁNÍ A ZÁVISLOSTI NA TECHNOLOGIÍCH, INTERNETU, PC HRÁCH, SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH APOD.

- problematika závislých vztahů v praxi u osob se závislou poruchou osobnosti, výrazně submisivních či sugestibilních, ovlivnitelných a využívaných až zneužívaných – rozpoznání, možnosti a limity řešení
- internet a moderní technologie v současném světě, jejich role a význam v životě jedince, potenciál a rizika nadužívání v kontextu vývoje psychiky a mozku
- nadužívání a závislost na moderních technologiích spojených s internetem, mobilními telefony, sociálními sítěmi, PC hrami apod. v dětském věku, dospívání a dospělosti
- náročnost diagnostiky, vymezení a řešení dané problematiky v kontextu doby a zvyklostí moderního světa, dopadů pandemie koronaviru a potřeb západní společnosti
- nutnost interdisciplinární spolupráce a koordinace, možnosti a limity pracovníků pomáhajících profesí v terénu a v kanceláři

BLOK 5) ZÁVĚR, OTÁZKY A DISKUSE

- konkrétní kazuistické případy
- uzavření tématu, reakce na dotazy, diskuse k tématu

LEKTOŘI KURZU

PaedDr. Mgr. Věra Facová

Psycholožka, psychoterapeutka, supervizorka a lektorka s dlouholetou praxí, spoluautorka několika publikací, spolupracuje s UP v Olomouci a věnuje se práci pro příspěvkové a neziskové organizace, úřady, městskou policii, práci s lidmi v krizi apod. Má zkušenost s manažerskou pozicí, včetně vedení a organizace řady projektů.

MUDr. PhDr. Miroslav Orel, Ph.D.

Lékař s praxí psychiatra a neurologa, psycholog, psychoterapeut, supervizor, lektor, autor několika publikací, činný v rámci Univerzity Palackého v Olomouci. Má zkušenost s manažerskou pozicí (pracoval mimo jiné jako ředitel krajské pedagogicko-psychologické poradny). Spolupracuje s Dr. Facovou v dvojici lektorů/supervizorů/psychoterapeutů.